

Pohjanmaan koronakoordinaatioryhmän suositukset liittyen liikunta-, vapaa-aika- ja kulttuuritoimintaan

Epidemian vaikutukset liikunta, kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminnan järjestämiseen vaihtelevat epidemian esiintymistilanteen eri vaiheissa. Alueellinen epidemian vaihe arvioidaan viikoittain Pohjanmaan koronakoordinaatioryhmässä. Tässä dokumentissa on nostettu esiin kansalliset suositukset ja tarkennettu niitä eri vaiheisiin alueelliselle tasolle.

Epidemian vaiheet

Perustaso:

- tartuntojen ilmaantuvuus on alhainen
- kotoperäisten tartuntojen osuus on pieni

Kiihtymisvaihe:

- tartuntojen alueellinen ilmaantuvuus on noussut: 7 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 6-15/100 000 asukasta ja 14 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 10-25/100 000 asukasta
- positiivisten näytteiden osuus on > 1%
- esiintyy paikallisia ja alueellisia tartuntaketjuja
- tartunnanlähteet ovat kuitenkin pääsääntöisesti jäljitettävissä
- sairaalahoidon tarpeeseen pystytään vastaamaan ilman erityistoimia

Leviämisvaihe:

- tartunnat leviävät väestössä alueellisesti tai laajemmin: 7 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 12-25/100 000 asukasta ja 14 vrk tapaussumma on suuruusluokkaa > 18-50 /100000 asukasta
- tapausten päivittäinen kasvunopeus on > 10%
- positiivisten näytteiden osuus on > 2%
- alle puolet tartunnanlähteistä on jäljitettävissä
- sairaalahoidon ja tehohoidon tarve kasvaa voimakkaasti.

Ajankohtaisen tilannekuvan ja epidemian vaiheen Vaasan sairaanhoitopiirissä voi tarkistaa:

<https://www.vaasankeskussairaala.fi/potilaille/ajankohtaista/koronavirus-covid-19/>

Linkki kansallisiin asiasta voimassa oleviin suosituksiin:

<https://minedu.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL++suositus+harrastustoimintaan+sis%C3%A4tiloissa+231020+.pdf/523054b5-0b90-0f02-fc35-d10ab5074f04?t=1603446622059>

Korona pandemian aikana kulttuuri ja vapaa-ajan toimintaan liittyvien riskien hallintasuunnitelma

Yleisiä linjauksia

Riskien hallintasuunnitelma on jaettu kolmeen vaiheeseen. Jokaista vaihetta koskevat perusasiat, joiden noudattaminen nähdään tärkeäksi jokaisessa vaiheessa. Alueelliset suositukset on tärkeä tarkistaa säännöllisesti.

Voimassa olevat alueelliset ja kuntakohtaiset viranomaisten suositukset löytyvät täältä:

<https://www.vaasankeskussairaala.fi/potilaille/ajankohtaista/koronavirus-covid-19/vaasan-sairaanhoitopiirin-alueella-voimassa-olevat-suositukset-ja-rajoitukset/>

Yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa on noudatettava alueella voimassa olevaa kunnan tai aluehallintoviraston tekemää määräystä. Lisätietoja asiasta löytyy aluehallintoviraston Usein kysytyt kysymykset -nettisivulta: <http://www.avi.fi/web/avi/usein-kysytyt-kysymykset#A>

Perusasiat

Kasvomaskien käytössä on tärkeää, että kaikki kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa järjestävät noudattaisivat jokaisessa vaiheessa alueellisia suosituksia. Suositukset annetaan epidemiologisen arvion perusteella ja ne arvioidaan viikoittain. Urheilussa kasvomaskia tulisi käyttää aina muulloin kuin liikuntasuorituksen aikana. Kasvomaskien käytössä tulee huomioida, että osa henkilöistä ei voi terveydentilansa vuoksi maskia käyttää. Jokainen vastaa lähtökohtaisesti itse kasvomaskin hankinnasta, mutta kulttuuri- ja vapaa-ajan toimijat voivat myös tarjota maskeja ihmisille. Kasvomaskin käytössä suositellaan huomioimaan seuraavia ohjeita koronataudin tartuntariskin vähentämiseksi:

- Maski puetaan jo ennen saapumista sisätiloihin.
- Maskia käytetään aulatilaisissa, liikuntatiloissa, saapumis-, kokoontumis- ja poistumistiloissa, pukuhuoneissa, katsomoissa ja muissa vastaavissa tiloissa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön 23.10.2020 antamissa suosituksissa todetaan tartuntariskistä harrastustoiminnassa seuraavasti:
- Harrastustoiminnan aiheuttamaan tartuntariskiin vaikuttavia seikkoja ovat muun muassa osallistujien määrä, harrastustilan koko ja ilmasto sekä harjoitettavan toiminnan laatu.
- Perusperiaatteena on, että tartuntariski kasvaa, jos ei ole mahdollista säilyttää riittäviä turvaetäisyyksiä (vähintään 2 metriä henkilöiden välillä jatkuvasti), maskia ei voida käyttää ja harrastukseen liittyy hengästyminen tai voimakasta äänenkäyttöä.
- Tautiriski on suurentunut erityisesti sisätiloissa harjoitettavissa joukkue- ja kontaktilajeissa, joissa kontaktitilanteiden välttäminen on vaikeaa. Myös kuorolauluun on liittynyt tutkimusten mukaan suurentunut tartuntariski.

Epidemian perustaso

Kansallinen suositus:

- Epidemian perustason alueilla suositellaan, että yli 50 hengen yleisötilaisuuksissa ja harrastuksissa huomioidaan Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeet hygieniasuosituksista ja turvaväleistä.
- Harrastustoiminnassa ja julkisten tilojen käytössä on huolehdittava, että osallistujien ja seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa.
-

Alueelliset tarkennukset:

Kaikessa toiminnassa perustasolla huomioidaan, että jokainen voi omalla toiminnallaan hidastaa koronaviruksen leviämistä. Toimijat hyödyntävät aktiivisesti THL:n ohjeita, ja tuovat niitä kulttuuri ja vapaa-ajantoimintaan osallistuvien henkilöiden tietoisuuteen.

Linkki THL ohjeisiin:

<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus>

Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että aktiivisessa harrastustoiminnassa varmistetaan, että vähäisilläkään koronatautiin sopivilla oireilla ei osallistuta toimintaan. Tähän voidaan käyttää myös harrastustoiminnassa tarkistuslistaa, jossa erimerkiksi ohjaajat ja valmentajat käyvät asiat läpi osallistujien kanssa.

Tarkistuslista:

https://www.vaasankeskussairaala.fi/globalassets/viestinta/kriisiviestinta/koronavirus/tarkistuslista-urheilutoimintaan_paivitetty-30-10-2020.pdf

<https://www.vaasankeskussairaala.fi/globalassets/viestinta/kriisiviestinta/koronavirus/tarkistuslista--tyopaikoille-su.pdf>

Seuroille tueksi laadittu materiaali:

https://www.vaasankeskussairaala.fi/globalassets/viestinta/kriisiviestinta/koronavirus/mallipohja_fi.pdf

Epidemian kiihtymisvaihe

Kansallinen suositus:

- Epidemian kiihtymisvaiheessa julkisten tilojen käytössä täytyy huolehtia siitä, että osallistujien ja seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa.
- Epidemian kiihtymisvaiheessa kunnat voivat lisäksi suositella, että tilojen käyttäjämäärä voitaisiin rajata puoleen (50%) normaalista sallitusta määrästä.
- Tilojen käyttörajoitusten perusteella kunnat ja kuntayhtymäyhtymät voivat kiihtymisvaiheessa lisäksi suositella aikuisten (18-vuotiaat ja sitä vanhemmat) sisätiloissa tapahtuvan ryhmäharrastustoiminnan keskeyttämistä ja mahdollisuuksien mukaan toiminnan toteuttamista etämuotoisena korkean tartuntariskin tilanteissa ja toimintamuodoissa.

Kaikenikäisten ryhmäharrastustoiminta on lisäksi järjestettävä siten, että osallistujien ja seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa ja seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa.

Alueelliset tarkennukset koronataudin leviämisen estämiseksi tehtävistä suosituksista:

Kaikessa vapaa-ajan toiminnassa tehdään muutoksia, jotka vähentävät viruksen leviämisen riskiä. On tärkeää, että jokainen toimija toimii vastuullisesti tehden suunnitelmallisia muutoksia, jotka parantavat terveysturvallisuutta. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi:

- vähennetään ryhmien sekoittamista
- sisääntuloa porrastetaan
- harjoitukseen kokoontuvat vain tarvittavat henkilöt: osallistujat, valmentajat, toimihenkilöt ja välttämättömät huoltajat. Valmentajat, toimihenkilöt ja huoltajat käyttävät kasvomaskia aina kun se on mahdollista myös harjoituksen aikana.

- välttämättömät vanhempien käynnit lasten harjoituksissa tapahtuvat kasvomaskia käyttäen
- harjoitukseen osallistuvat menevät harjoitustilaan, kun edelliset osallistujat ovat lopettaneet oman harjoituksensa ja poistuneet tilasta
- oman harjoituksen alkamista ei mennä odottamaan harjoitustilaan
- puku- ja pesuhuonetiloja ei käytetä tai niiden käyttö rajoittuu samaan harjoitukseen osallistuvien ryhmään kerrallaan.
- käsihygieniaan kiinnitetään erityistä huomiota. Kädet pestään huolellisesti ennen ja jälkeen harjoituksen. Käsidesiä on saatavilla harjoituksen aikana.
- ryhmien kokoa pienennetään
- turvaetäisyyksiä kasvatetaan tilajärjestelyillä
- harjoituksia ja toimintaa siirretään ulos
- sellaisia harjoitteita mitä pystytään, toteutetaan etänä
- harjoitusten sisältöä muutetaan

Voimassa olevat julkisia kokoontumisia sekä yleisötilaisuuksia koskevat rajoitukset ja alueelliset suositukset kokoontumisesta löytyvät täältä:

<https://www.vaasankeskussairaala.fi/potilaille/ajankohtaista/koronavirus-covid-19/vaasan-sairaanhoitopiirin-alueella-voimassa-olevat-suositukset-ja-rajoitukset/>

ja täältä

<http://www.avi.fi/web/avi/usein-kysytyt-kysymykset#A>

Harjoitus- ja muiden vapaa-ajanryhmien koko tulisi olla enintään suosituksen henkilömäärän suuruinen. On tärkeää, että myös joukkueurheilussa tai ryhmässä tapahtuvassa liikunnassa toimitaan suositusten mukaisesti. Yhdistysten toiminnassa järjestäjä huolehtii osallistujien terveysturvallisuudesta suositusten mukaisesti. Tämän ohjeistuksen lopussa on vielä kuvattu lyhyesti esimerkein sitä, miten koronataudin leviämisen riskiä voidaan vähentää erilaisissa tiloissa:

HUIPPU-URHEILU

Kilpailu- ja harjoittelumahdollisuudet pyritään turvaamaan terveysturvallisuus huomioiden.

Huippu-urheilun ohjeistus löytyy Olympiakomitean sivuilta. Sivuilta löytyy myös tarkempi selvitys siitä, miten harrastaminen ja tavoitteellisempi urheilu erotellaan.

<https://www.olympiakomitea.fi/2020/10/23/ajankohtaista-tietoa-koronavirustilanteen-vaikutuksesta-urheiluun/>

JULKISET TILAT (UIMAHALLIT, LIIKUNTAHALLIT, NUORISOTILAT, KULTTUURIKESKUKSET, MUSEOT, KIRJASTOT JA MUUT)

Toimipisteet pyritään pitämään auki epidemiatilanteen salliessa.

Asiakasmääriä ja turvaetäisyyksien tosiasiallista toteutumista tiloissa seurataan aktiivisesti. Asiakkaita ohjataan huolehtimaan turvaetäisyyksistä. Tarvittaessa tilassa olevien määrää tai palvelutoimintaa rajoitetaan henkilöstön toimesta.

Mikäli turvaetäisyyksien toteumista ei voida muulla tavoin tosiasiallisesti varmistaa, asiakasmäärää voidaan rajata normaalia pienemmäksi, esimerkiksi puoleen normaalitilanteesta. Henkilömäärä arvioidaan aina tila- ja tilannekohtaisesti, ei kiinteistökohtaisesti.

OTTELUT, ESITYKSET JA PELIT

Yleisötilaisuuksissa, kuten otteluissa, esityksissä ja peleissä tulisi noudattaa viranomaisten antamia ohjeita ja suosituksia. Katsomoissa ja tapahtumissa huolehditaan turvaväleistä ja muusta terveysturvallisuudesta. Kaikissa peleissä ja turnauksissa, riippumatta sarjatasosta, noudatetaan yleisötilaisuuksien ohjeita.

YKSITYISTILAISUUDET KAUPUNKIEN TILOISSA

Tilavarausten ohjeet tarkistetaan viranomaisohjeiden mukaisesti. Järjestäjä vastaa terveysturvallisuudesta.

HARRASTUSTOIMINTA JA VAPAA-AJAN TOIMINTA MUISSA KUIN KAUPUNKIEN HALLINNOIMISSA TILOISSA

Yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten toimijoiden hallinnoimissa tiloissa ja toteuttamassa toiminnassa suositellaan noudatettavaksi niitä toimintatapoja ja suosituksia, mitä alueellisesti on annettu koronataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Epidemian leviämisvaihe

Kansallinen suositus:

Epidemian leviämisvaiheessa erityisesti aikuisten ryhmäharrastustoiminta suositellaan toteutettavaksi mahdollisuuksien mukaan etämuotoisena sekä tarvittaessa keskeytettäväksi tilapäisesti kokonaan tilojen käyttörajoitusten perusteella. Tarvittaessa julkiset tilat voidaan myös sulkea kokonaan, huomioiden tilojen käytön luonne.

- Lasten ja nuorten harrastusten kohdalla on kuitenkin syytä käyttää erityistä harkintaa.

Alueelliset tarkennukset koronataudin leviämisen estämiseksi harkittavista suosituksista:

Aikuisten kulttuuri- ja vapaa-ajan toiminta siirretään etätoiminnaksi tai tauotetaan.

Mikäli mahdollista, lasten ja nuorten harrastustoimintaa kuitenkin jatketaan. Lasten ja nuorten toiminnaksi katsotaan liikunta ja urheilu 20 ikävuoteen asti ja muissa harrastuksissa alle 18-vuotiaiden toiminta.

Lasten ja nuorten harrastustoiminnassa ja huippu-urheilussa tehdään muutoksia, jotka vähentävät viruksen leviämisen riskiä.

Jokainen toimija tekee suunnitelmallisia muutoksia, jotka parantavat terveysturvallisuutta (ks. kiihtymisvaiheen suositukset).

Joukkueurheilussa tai ryhmässä tapahtuvassa harjoittelussa siirrytään sellaisiin harjoitusmuotoihin, joissa lähikontakteja voidaan tosiasiallisesti välttää.

Yhdistysten toiminnassa järjestäjä huolehtii osallistujien terveysturvallisuudesta ohjeiden ja suositusten mukaisesti.

Tämän ohjeistuksen lopussa on vielä kuvattu lyhyesti esimerkein sitä, miten koronataudin leviämisen riskiä voidaan vähentää erilaisissa tiloissa:

HUIPPU-URHEILU

Harjoittelumahdollisuudet pyritään turvaamaan terveysturvallisuus huomioiden. Leviämisvaiheessa viranomaiset voivat rajoittaa toimintaa esimerkiksi sallimalla kilpailutapahtuman järjestämisen ilman yleisöä tai rajoitetulla henkilömäärällä. Kilpaurheilu ja erilaisten sarjojen mahdollisesta tauottamisesta keskustellaan lajiliittojen kanssa.

Huippu-urheilun ohjeistus löytyy Olympiakomitean sivuilta.

<https://www.olympiakomitea.fi/2020/10/23/ajankohtaista-tietoa-koronavirustilanteen-vaikutuksesta-urheiluun/>

JULKISET TILAT (UIMAHALLIT, LIIKUNTAHALLIT, NUORISOTILAT, KULTTUURIKESKUKSET, MUSEOT, KIRJASTOT JA MUUT)

Tiloissa noudatetaan voimassa olevia terveysturvallisuutta lisääviä ohjeita.

Tartuntatautilanteen vaatiessa julkisia tiloja voidaan joutua sulkemaan tai niiden käyttöä rajoittamaan.

OTTELUT, ESITYKSET JA PELIT

Leviämisvaiheessa olevalla alueella ottelut, esitykset ja pelit suositellaan siirrettäväksi leviämisvaiheen jälkeiseen aikaan. Leviämisvaiheessa olevalta alueelta ei myöskään tulisi osallistua oman alueen ulkopuolella järjestettäviin tapahtumiin.

Näillä toimilla pyritään rajoittamaan epidemian leviämistä ja nopeuttamaan oman alueen tautitilanteen kohenemista.

HARRASTUSTOIMINTA JA VAPAA-AJAN TOIMINTA MUISSA KUIN KAUPUNKIEN HALLINNOIMISSA TILOISSA

Yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten toimijoiden hallinnoimissa tiloissa ja toteuttamassa toiminnassa suositellaan noudatettavaksi niitä toimintatapoja ja suosituksia, mitä alueellisesti on annettu koronataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Suosituksia tilojen käyttöön

Ulkotilat

Ulkotiloissa tapahtuvaa toimintaa on suositeltava tehdä epidemian jokaisessa vaiheessa. Huolehditaan kuitenkin myös ulkona kaikessa toiminnassa perusasioista (vältetään lähikontakteja, huolehditaan käsi- ja yskimishygieniasta ja noudatetaan voimassa olevia suosituksia ja rajoituksia)

Sisätilat mukaan lukien jäähallit

Tiloja käytetään huomioiden voimassa olevat suositukset ja rajoitukset. Henkilömäärä on riippuvainen epidemian vaiheesta. Jos tila voidaan jakaa selkeästi useampaan osaan ja pystytään myös pukeutumistiloissa ja saapumisessa sekä poistumisessa välttämään kohtaamista, voi tilaa käyttää useampi ryhmä samanaikaisesti. Eli jos suositus tai rajoitus on esimerkiksi 10 henkilöä, mutta tila voidaan jakaa turvavälit huomioiden erillisiin osioihin, voi sitä käyttää useampi 10 hengen ryhmä. Näillä ratkaisuilla ei kuitenkaan voida ylittää tiloissa sallittua kokonaishenkilömäärää. Jakaminen tehdään väliverhoilla/seinillä tai jättämällä tarpeeksi suuri merkitty alue eri tilojen väliin. Pukutilojen ja poistumisreittien suhteen voidaan etäisyys varmistaa myös portaistamalla harjoitukset.

Tiloissa, jotka toimivat monikäyttötiloina tai joissa on useita eri ryhmiä samanaikaisesti, tulee tarvittaessa käytettävien tilojen määrää rajoittaa, jotta kokonaishenkilömäärä saadaan suositusten ja ohjeiden mukaiseksi ja jotta turvavälit pystytään pitämään.

Leviämisvaiheessa joukkueurheilussa tai ryhmässä tapahtuvassa harjoittelussa siirrytään tekemään harjoitteita, jotka mahdollistavat lähikontaktien välttämisen.